

Kivéve kettőt

VISSZHANG - LXII. évfolyam, 37. szám, 2018. szeptember 14.

*Eörsi István*ról írt emlékezést Radnóti Sándor (*ÉS*, 2018/34., augusztus 24.). A tárcát Eörsi szűk három héttel halála előtti nyilvános felszólalásával indítja, melyben egyebek közt a „magyar kérdés” ENSZ-beli tárgyalása ellen tiltakozó, számos magyar író által aláírt 1957-es nyilatkozatról is beszélt. „Mindenki aláírta, akit felkértek rá! Mindenki! – mondta. Kivéve egyet [...]: Tersánszky Józsi Jenő.” Erről a mintegy 250 aláírásról – az azt történeti kontextusba helyezni próbáló Kenedi Jánossal vitázva – Eörsi már a 90-es évek elején felháborodottan írt az akkori *Magyar Hírlap*ban. Egyébként még betegsége előtt, 2004 elején egy – a Döbrentei-ügy kapcsán történt – négy szemközti találkozónkon is szóba hozta. Neki akkor elmondtam, hogy nem egy kivétel volt, hanem biztosan kettő. A másik Justus Pál. Justus apám, Tábor Béla barátja volt. 1930 óta jól ismerték egymást, az oppozícióból: az egyszerre antibolsevista, antikapitalista és antihorthyánus baloldali szocialista mozgalomból, mely épp Justus Pál és Szabó Lajos szellemi vezetésével jött létre. Kapcsolatban voltak 1945–48 között is, majd később is, amikor Justus hétévnyi börtön után 1955-től a Corvina Könyvkiadó szerkesztője lett. Apámnak elmondta: megkeresték, hogy írja alá a nyilatkozatot, amit ő megtagadott. Céloztak rá, hogy mint ’56 októberében a Corvina Forradalmi Bizottsága elnökének (tagjának?) vigyáznia kéne, mire ő emelt hangon riposztózott: „Fenyegetni mer? Takarodjon!”. Ezúttal jól kalkulált: a Rákosi-rendszerben majd’ végig bebörtönzött politikust, a Rajk-per emblematikus vádlottját Kádárék nem akarták újra lecsukni. De persze azért ebben nem lehetett egészen biztos. Annál is kevésbé, mert – amit apám se tudott, én is csak utólag, Révész Sándornak a *Beszélő* 1998. novemberi számában megjelent cikkéből – a forradalom leverése után az ekkor épp szintén a Corvinánál dolgozó Gimes Miklós és Kende Péter szerkesztette illegális *Október Huszonharmadika* című lap stábjának is tagja volt.